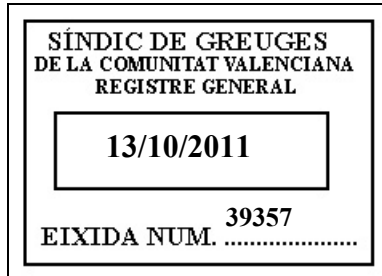

SÍNDIC DE GREUGES DE LA COMUNITAT VALENCIANA

Ajuntament d'Orihuela
Sr. Alcalde-President
Pl. Marqués de Arneva, 1
ORIHUELA - 03300 (Alacant)

=====
Ref. queixa núm. 106969
=====

Assumpte: estat de conservació de l'Església de Sant Agustí

Senyor,

Justifiquem recepció del seu últim informe, en què ens informa de la queixa de referència, promoguda davant d'esta institució pel Sr. (...).

Com vosté sap, en el seu escrit inicial de queixa l'interessat substancialment denunciava l'estat d'abandonament i la deficient conservació de l'Església de Sant Agustí d'Orihuela, al carrer de Sant Agustí, posat de manifest en l'informe del Consell de Cultura de 2008. Segons assenyalava l'interessat, l'esmentada església roman tancada des de fa dècades i presenta símptomes de risc d'enderrocament.

En considerar que la queixa reunia els requisits exigits per la Llei reguladora d'esta institució, la mateixa va ser admesa a tràmit. En este sentit i amb l'objecte de contrastar l'escrit de queixa, li vam sol·licitar un informe a l'Ajuntament d'Orihuela i a la Conselleria de Cultura i Esport.

En el seu informe l'Ajuntament d'Orihuela ens va informar que *“recentment des d'esta regidoria hem mantingut contactes amb el Bisbat i amb la Direcció general de Patrimoni Cultural Valencià per a tractar el tema i donar-li una solució”*.

A la vista de l'esmentat informe, li vam sol·licitar a l'Administració que ens ampliara el contingut d'este, amb la finalitat que ens comunicara el resultat de les reunions celebrades i les mesures adoptades arran de les mateixes per tal d'aconseguir la conservació de l'Església de referència.

Com vosté sap, en la seua comunicació, l'Ajuntament d'Orihuela ens va informar que les entrevistes celebrades havien permés extraure la conclusió que el principal problema que subjeia era el relatiu al finançament de les obres. En este sentit, s'assenyalava que s'estava elaborant un Pla d'Esponsorització, a fi d'aconseguir l'import i el suficient

nombre de patrocinadors per poder escometre les obres, i que s'havia mantingut, en el moment d'elaborar l'informe, diversos contactes amb entitats bancàries a este efecte.

En relació amb les mesures preventives i asseguratives que calia adoptar (amb la finalitat d'evitar els riscos d'enderroc o deteriorament) sobre l'Església de Sant Agustí, mentre es desenvolupa el Pla d'Esponsorització per escometre les obres de remodelació, eixa administració ens informava que havia sol·licitat sengles informes tècnics a l'arquitecte i a l'arqueòleg municipal a este respecte.

Per la seua banda, la Conselleria de Cultura i Esport ens indicava, en el seu informe, que l'Església de Sant Agustí d'Orihuela ja gaudia de protecció per part de la Direcció General de Patrimoni cultural valencià, tot i que posseïx la consideració de Bé de rellevància Local.

De la mateixa manera, en l'escrit remés s'assenyalava que la Conselleria es trobava en contacte amb l'Ajuntament d'Orihuela i amb les entitats públiques i privades de la localitat per tal d'articular la rehabilitació del seu patrimoni cultural. No obstant això, i després d'esmentar altres actuacions dutes a terme en este sentit a fi de conservar el patrimoni cultural de la referida ciutat, en este context en l'informe s'afegia que *“tant el grau de protecció de l'església de Sant Agustí d'Orihuela com la possibilitat de la seua rehabilitació han sigut i continuen sent objecte d'anàlisi per part d'esta Conselleria, que òbviament estableix unes prioritats apuntades anteriorment per a decidir en quins monuments es van a realitzar les inversions públiques”*.

En relació amb les mesures preventives i asseguratives que calia adoptar (amb la finalitat d'evitar els riscos d'enderroc o deteriorament) sobre l'Església de Sant Agustí, mentre es desenvolupa el Pla d'Esponsorització per escometre les obres de remodelació, eixa administració ens informava que *“son els propietaris de l'església de San Agustí d'Orihuela, els responsables de encarregar un informe que establisca les mesures preventives adequades per tal d'evitar, si els haguera, els riscos d'afonament i deteriorament de l'immoble. Les Administracions competents poden col·laborar en l'elaboració del mencionat informe i en les posteriors obres de rehabilitació, però sempre dins de les prioritats i disponibilitats de cada una i en funció de la urgència de l'obra, el grau de protecció patrimonial i la titularitat pública o privada del Bé protegit”*.

Una vegada rebut l'informe, en vam donar trasllat al promotor de la queixa perquè, si ho considerava oportú, presentara un escrit d'al·legacions, i així ho va fer, i va ratificar íntegrament el seu escrit inicial.

Arribats a este punt, i després de fer una acurada lectura de l'escrit inicial de queixa, de l'informe remés per l'administració i de les al·legacions presentades pel ciutadà, resolem la queixa amb les dades que hi consten.

La prescripció constitucional dirigida a tots els poders públics per tal de garantir la conservació i promoció de del patrimoni històric, cultural i artístic dels pobles d'Espanya i dels béns que l'integren (art. 46), es troba desenvolupada, en l'àmbit autonòmic, Llei 4/1998, d'11 de juny, Reguladora del Patrimoni cultural valencià, en l'article 4 de la qual, sota el títol de “Col·laboració entre les administracions públiques”, s'estableix el següent:

1. La Generalitat i les diferents administracions públiques de la Comunitat Valenciana col·laboraran entre si per a la millor consecució dels fins en aquesta llei.

2. Les entitats locals estan obligades a protegir i donar a conèixer els valors del patrimoni cultural existent en l'àmbit cultural respectiu. Els correspon especialment:

- a. Adoptar les mesures cautelars necessàries per a evitar el deteriorament, pèrdua o destrucció dels béns del patrimoni cultural.
- b. Comunicar a l'administració de la Generalitat qualsevol amenaça, dany o pertorbació de la seua funció social de què siguem objecte aquests béns, així com les dificultats i necessitats de qualsevol ordre que tinguen per al compliment de les obligacions establides en la present llei.
- c. Exercir la resta de funcions que expressament els atribuisca aquesta llei, sense perjudici del que estableix la legislació urbanística, mediambiental i qualsevol altra que s'haja d'aplicar en matèria de protecció del patrimoni cultural.

3. La Generalitat Valenciana prestarà assistència tècnica a la resta d'administracions públiques valencianes i establirà els mitjans de col·laboració amb aquestes en els casos i en la mesura en què siga necessari per al compliment dels fins de la present llei.

Amb més motiu, cal recordar que l'article 12 de l'Estatut d'Autonomia de la Comunitat Valenciana disposa expressament que *“la Generalitat vetlarà per la protecció i defensa de la identitat i els valors i interessos del Poble Valencià i el respecte a la diversitat cultural de la Comunitat Valenciana i el seu patrimoni històric”*.

En concret, en el present expedient de queixa ens trobem davant d'un bé de rellevància local que, segons denuncia l'interessat i, a més, és admés per les Administracions en els seus informes, es troba en evident estat d'abandonament i en mal estat de conservació.

Cal recordar que els béns de rellevància local són aquells béns immobles que, no reunint els valors en grau tan singular que justifique declarar-los com a béns d'interés cultural, tenen no obstant això significació pròpia com a béns de caràcter històric, artístic, arquitectònic, arqueològic, paleontològic o etnològic (article 46 de la Llei 4/1998, d'11 de juny, de Patrimoni cultural valencià).

Així mateix, cal recordar que, la Llei 5/2007, de 9 de febrer, de la Generalitat, de modificació de la Llei 4/1998, d'11 de juny, de Patrimoni cultural valencià, estableix que *“Tenen la consideració de béns de rellevància local, i amb esta denominació hauran de ser inclosos en els respectius catàlegs de béns i espais protegits, les següents categories d'elements arquitectònics: l'arquitectura religiosa anterior a l'any 1940 incloent-hi els calvaris tradicionals que estiguen concebuts autònomament com a tals,”* (Disposició Addicional Quinta).

Tot tenint en compte estos fets concrets, cal partir de l'obligació que l'article 9 de la Llei 4/1998, d'11 de juny, de Patrimoni cultural valencià, imposa tant a l'Ajuntament d'Orihuela com a la Conselleria de Cultura i Esport, a l'establir que *“Els poders públiques garantiran la protecció, conservació i acreixement del patrimoni cultural valencià, així com l'accés de tots els ciutadans als béns que l'integren, mitjançant l'aplicació de mesures que aquesta llei preveu per a cada una de les diferents classes*

de béns. L'acció de les administracions públiques es dirigirà de manera especial a facilitar la incorporació dels béns del patrimoni cultural a usos actius i adequats a la seua naturalesa, com a mitjà de promoure l'interés social en la conservació i restauració d'aquells”.

Finalment, i en relació amb els béns que pertanyen a l'Església Catòlica (com és este cas que ens ocupa), no devem oblidar que l'article 6 de la Llei establíx que *“Sense perjudici del que es disposa en els acords subscrits davant l'estat espanyol i la santa seu, l'església catòlica, com a titular d'una part singularment important dels béns que integren el patrimoni cultural valencià, vetlarà per la protecció, conservació i divulgació d'aquests i prestarà a les administracions públiques competents la col·laboració adequada al compliment dels fins d'aquesta llei, amb subjecció al que s'hi disposa”*; i afegeix en el segon paràgraf que *“La Generalitat podrà establir mitjans de col·laboració amb l'església catòlica a fi d'elaborar i desenvolupar plans d'intervenció conjunta que asseguren la protecció més eficaç del patrimoni cultural de titularitat eclesiàstica a l'àmbit de la Comunitat Valenciana. Així mateix, podrà establir l'adequada col·laboració a aquests fins amb la resta de confessions religioses reconegudes per la llei”*.

Tenint en compte els fets i fonaments legals esmentats, esta institució no pot sinó concloure que les administracions implicades es troben obligades a posar en pràctica les actuacions protectores que assenyalen els preceptes indicats, coadjuvant, en l'àmbit de les seues competències, per aconseguir la protecció efectiva del bé de rellevància local objecte del present expedient.

En virtut de tot el que hem dit més amunt i de conformitat amb el que hi ha disposat en l'art. 29.1 de la Llei 11/1988, de 26 de desembre, reguladora d'esta institució, considerem escaient **RECOMANAR** a l'Excm. Ajuntament d'Orihuela que, en l'àmbit de les seues competències, adopte totes les mesures que siguen necessàries per tal de garantir la protecció del bé de rellevància local “Església de Sant Agustí”, objecte del present expedient de queixa.

Cosa que li comuniquem perquè, en el termini màxim d'un mes, ens informe si accepta esta recomanació o, si escau, ens manifeste les raons que considere per a no acceptar-la, i això, d'acord amb el que hi ha previst en l'art. 29 de la Llei 11/1988, reguladora d'esta institució.

Perquè en prenga coneixement li fem saber, igualment, que a partir de la setmana següent a la data en què s'ha dictat la present resolució la inserirem en la pàgina web de la institució.

Atentament,

José Cholbi Diego
Síndic de Greuges de la Comunitat Valenciana